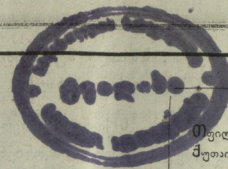
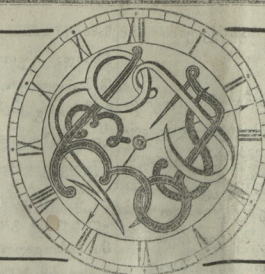


გაზეთის ფასი

გაზეთით: ერთი წლით — ექვსი მან., ნახევარი წლით — სამი მან., სამი თვით — ერთი მან. და ხუთმეტო შაური, ერთი თვით — სამი აბანი.

წილობით ამ აღრისთ უნდა გამოგზავნებინ: Вь Телелет, въ редакцію газеты „ДРОБНА“



ხელის-მოწერა

მიწილისში: გაზეთის „დროების“ კანტორაში მეთაოსში: ანტ. ლორთქიფანიძის ბიბლიოთეკში.

გაზეთი შედგები აღრისთ უნდა დიბარონ: Вь Телелет, въ контору газеты „ДРОБНА“.

რედქცია: ძველი ინსტიტუტის ქუჩაზედ. სოლომონ შირაიაძის სახლში.

კანტორა: ივანეძის ბიბლიოთეკაში, სასახლის მიდებზე, შამურდის სახლში.

შინაარსი

საქართველო: საჭირო განმარტება — წერილი ამბები — წერილი ... — დროების კორექსიონდენცია: შთაიღვან — მეთაოსი — დან — რ უსეთი: წერილი ამბ. — ფონდანდია — უცხო ქვეყნებში: საფრანგეთი — მასანია — განათვისფუფუღული რომორი — პატრა არეულენა ნარევი. — განცხადებანი. ფელტონი: საწაფაო, W-ის — ფულის ნასტყვი, მ. ჩორჯელისა.

საქართველო

სამხრო განმარტება

ხშირად ლაპარაკი საუფო საქმეა, ხშირად გაჩუმებაც დანაშაულობაა. ჩვენ ცხლა ამ უქანასქელ მდგომარეობაში ვართ.

სანამდის სამდრუაში შეიხებოდა ჩვენს ბი-რაილბას, სანამდის ეს არ გამოთქმულა ლიტერატურული გზით, სანამდის მოწინააღმდეგენი ფარის ქვეშ არიან მიმალუნნი, რასაკვირველია პასუხის მიცემა უკადრისი საქმე იქნებოდა ჩვენგან.

მაგრამ როდესაც გვემის ისეთი რამეების გადასახეფერებ, გაუგებლობა, საყვედური, რომელიც არავისზედ ნელევათ არ მიგვიჩიო, რომლის ფასი ერთობ კარგათ ეიცით — მაშინ გაჩუმება და სრულიად უწყურადღებობა დატყევა შეუძლებელია. ღდეს უპასუხებთ იმათ, ვისაც შეუდგენია აზრი, ვითომ ჩვენ, ძველს ცხოვრებას არავითარს პტიეს არ ესცემდით, ვითომ ყველაფერი.

რაც კი ძველია, სმასარად და სადენებლად მიგვჩნდეს; ვითომ ჩვენ სრულიად უარს ვგყოფდით ყველაფერს, რაცკი ჩვენამდის ყოფილა. ძველი კაცი, ძველი ჩვეულება, ძველი ხასიათი, უკეთა ესტეკათ: მიფელი ძველი საზოგადოებრივი და პოლიტაკური ცხოვრება, თითქოს ღვეული იყოს ჩვენგან. — მ, ან საზარელი ცოლის წამბა არის, ან სრული გაუგებლობა ჩვენის სიტყვისა. ჩვენ არასოდეს ერთობით, განურჩევლად არ გვიგინებია არც ძველი კაცები, არც ძველი სიცოცხლე, როგორც არ გვექია ყველაფერი, რაც კი ახალი და ნორჩია.

ჩვენ კარგათ გვემის, რომ ყოველს პერიოდში ბევრი რამ მოსწონია და ბევრი ვინმე პატივისცემული ჰყოფილა. ეს საზოგადო კანონია ხალხთა ცხოვრებაში, და არ ვეუქობთ, ამის წინააღმდეგი რამე ჩვენგან წარმოთქმული მოგვიჩინებო ვინმემ.

შესაძლებელი არის განა, რომ ღრმა სიყვარულით და სასოებით არ მოვიხსენოთ ნიადაგის ძველი ქართველთა, რომელიც რაინ დროთა სწირავდა თავის სამშობლოსთვის: ყოფა-ცხოვრებას, ცოლს, შვილს და თავის თავსაც! ამნაირი შთამომავლობა იყო, რომ გამაგრა საქართველოს ერის თავისუფლება ორათასწლეულს! მა ძველი ქართველი იყო, რომ ნიადაგ ბრძოლაში და გაჭირებაში ატარებდა ღროს!

ხშირად მას, მართალია, თავის მსხერ პლისთვის ჯილდოც ერგებოდა, — დიდება და სახელი, მორიდება და შიში მტრისგან. მაგრამ ეს ბედნიერი წამი დიდს ხანს რადი გასწყვედა! მეორე, ან მესამე თაობა ხელახლა წინააღმდეგ დაუცხოვრებულს ბრძოლასა და ომს ემთხვეოდა უძლიერეს მტრეთან. ხელახლა იწყებოდა ჯვარცმული საქართველოსთვის, ამ სამავალთო ისტორიული

ხალხისთვის, ახალი ტანჯვა, ახალი აოხრება, და განადგურება! მაგრამ ჩვენი სამშობლო აღჭურვილია კეთილშობილი გრძობებით: თავისუფლების და სახლის სიყვარულით, არასოდეს არ ეცემოდა სულით. ამ ერთ, მეტე ხალხს ურიცხვთა ბარბაროსთა შორის ოცს საუკუნეს გვირა ხელში უმაღლესი ზნეობის და ქვეშაირების ლამაზი. ეს პატარა ქვეყანა ერთხელ პატიოსნების, კეთილშობილური თავმწირულების და სამართლიანობის საუფე ჰყოფილა. მისთვის, ვისაც შეუძლია გადაჭვინდეს გონებით წარუღს ჩვენს ცხოვრებაში. საქართველოს რაინდული სიცოცხლე მშვენიერს, სხვიით საესე სურათს წარმოუდგენს. ასეთი ყოფილა ძველთა ქართველიც და საქართველოც! ამისი უარს ყოფა, ამისი მუხლ მიუღრეკელ შესხედა განა სამხივლი დანაშაულობა არ იქნებოდა ყველასაგან! და წარმოსადგენია განა, რომ ჩვენ, შეგვეგინებინოს ამ ნაირი პირნი!

მაგრამ იმაზედ რომ გული გეტკიოდეს, ზიზლით რომ გიგონებდით და შთამომავლობის წყევას მიგეკეთ ის კაცები, რომელნიც საქართველოს დაარსებლადვე ყოველთვის სცილილბდენ სასულის, ან სხე ანგარის გულისათვის საქართველოს ბარის გათხრას, მის გაოხრებას და დამცირებას — ეს ვისგან რა საწყენია?

ამ გესლონს, ამ ქართველის ტომის სიწმიდის შემბლაღველს კაცებს ჩვენგან მართაკი არ დაესმება შუბლზედ შეჩენების დალი!

მიმორებთ: ჩვენ ვებრძვით ცული აზრის და ზნეობის წარმომადგენლებს, მათგან დათესილს ჩვეულებას და გავლენას. ჩვენთვის თანაწერი, ძველი თაობის კაცი იქნება საქართველოს ბედნიერების ხელს

შემშლელი, თუ ახალისა. ჩვენ ორივეს შეურიგებულ მტრათა ესთელით და არცერთს იმათგანს შეზარალება არ უნდა ეღირსოს!

მეველი

ზარილი ამბები

— ამბობენ, რომ ივერეთში წრეეანდელმა ზამთარმა ძალიან კარგი გაველნა რქონიოთა ვენახებზედ, ასე რომ ყურბენს ნაკარი აღარ ეტყობა და ყველას კარგი მოსავლის იმედი აქვს.

— ვეითრეს აგრეთვე, რომ მთელს ივერეთსა და სამეგრელოში კარგი აბრეშუმობა იყო.

— შოთი-თფილისის რკინის გზის სამმართველო აცხადებს საყოველთაო საცნობად, რომ 15 ივნისიდან შოთის ქალაქსა და რკინის გზის სტანციას შუა ხელახლა იგილის ცეცხლის გვიმ გაზარებობა და მათი ბარვის გადასატან-გადმოსატანად.

— დიბეტდა აკაკისის არქეოგრაფიული კომისიისაგან შეკრებილი აქტების მეექვსე ტომი, პირველი ნაწილი. წიგნშია მრმოლოგისა და თეოფილაქტის სურათები.

— „საქავისი“ № 72 დაბეჭდილია თეოფილისის მსე ხებელ შეზნახელი ამნაავობის წესდება, რომელსაც მკითხველები ნახენ

მითხრა: მე რომ ის მეთუა შენთვის, რაც ყმაწილი ქალები სასწავლებელს გაათავებს, ყველა ჩინოვნიკებს ცოლებათ უნდა გამკვეს — მაშინ აგზარულდებოდა ვე სიზმარი.

ზანაბეთში, რომ იმისთანა განგებულება მოვიდეს ლეთისაგან, რაც უქმი-მამელები კაცებია სულ ამოკლიტეთო, მაშინ (მოამეშველეთ, ვინც რამდენი არამზადები იყოლდე) დაიხოცებოდა... ამდენი და ამდენი, დარჩებოდა კეთილი ხალხი ამდენი და ამდენი. სტატისტიკის საქმე უნდა იყოს ამის ანგარიში, თუ ვინც ნეტაი!

მეთაოსში წიგნებმა თავი მოგვაბერეს; თითქო უხამი რამე გადავცხმოდეს და ბუნებას მეთაოსისთვის თანა ვგრძნობ: მო ერთი გაეწინდო ვესლისა და სხვისაგან. თუ კადვე ცოტა ხანს იწვიმა, ერთს ქუჩაში შავი მურალი ტალხია და იმას რიონს მისცემს. მაგიწინდებით, მაშ რა დაგვემართება.

ზღვრ კაცებს არ აძლევენ მოსვენებას:

ფელტონი

საანდაზო

ბრავის სიცოცხლეს რაღა სჯობია: ის თავის ტოლშიც გახარებელია და არც ქვიანი ემტრება.

სიბრავის თავისი გამოსადეგი მხარე აქვს: ღილ კაცებსაც უფროს და ქალებსაც.

სითამამ კარგ არის და ცუდიც: კარგი ქაღთან — ცუდი ცეცხლთან.

მღველი მცონებელიც არის და წამწამდელიც: მცონებელი, როდესაც უფილატანდობა, წამწამდელი, როდესაც ლამაზია.

სატრუო კრიტიკა, საყვარელი — თაფლი, ცოლი კი — თაფლის სანთელი.

შეთიან ცოლს, ისე ვეთიანი ტენი სჯ. ბია.

ქაცი რომ გამააღლებს — ეს იმის დაღუპის წინა-მორბედი, და როცა აღმოკტი გაზედულებს და კარგებს ეს გაპატიოსნების ნიშანია.

საწამლათი იმარტე: ქალის ფული, აფუტატის ენა, უფრასის ღიბილი.

თუ კაცის მომდურება გინდა, ფული ასესხე. თუ მომადლორება, მის ცოლს გაუარწიფი.

ანტონ შურელაძე რომ ინგლისელი ჰყოფილიყო, შეძებნის ეგჯობინებოდა და შექმნირი რომ ქართველი ყოფილიყო, ანტონზედ უფრესი იქნებოდა.

საქართველოში იმიტომ არის ცული მოსავალი მწერლებზედ, რომ ცვირი არ იციან.

სულელი კაცი თუ არ აქეუ, უღებობობას შეეწყობეს.

„მღე ტურფა გაიფუტო“ რომ იტყვიან, ამას თუ აყვირო, ბევრს რასმეს უხი აღარ ეწება.

ადეკატს გაიხაკებოთ შოთაი სჭირა, ექმს — ავადმყოფი.

სისულელეს მახვილობა სჭირია — მახვილობას კი სისულელე არა.

ზოგი პატიოსნებზედ არის წუწკი, ზოგი ფულზედ, ზოგი ტუხუდ. რომ ამათი ხიმიური შეჩერება მოგვიწინდოთ გამოვა: აფუტაკა-უკარ-მხედარი.

მცირე კაცის სიბრძვე სასაცილია, საშუალის — ასდელმეხლი, დიდის — მოსწონი.

მაღალს ცოლს დაბალი ქმრის სიყვარული არ შეუძლია, სუფილს უფროსს — მკვიანი ქვემწერლობისა.

W.

გულის ნასამტყვი

რაც ზანაბეთში გაზეთები გამოდის, ყველას ერთნაირი სახელი დაეარქვა: „Все благополучно.“ ეს ანტომ, რომ ხალხის მდგომარეობას, მათ სისაწყველს და გაჭირებებს რადი სწერენ, — სულ ამას იმ. ხიან, რომ ჩვენს ზანაბეთის სახელმწიფოში მშვილობაა, არავის არა უტყობს რაო.

ბუმინ-ღამ, სიზმარში ჩემმა აზნანავთაგანმა ერთი კარგი ამბავი მითხრა, რაც ამ წელიწადში ყმაწილი ქალები სასწავლებლებს გაათავებს, სულ სოფლებში მასწავლებლებს უნდა წავიდნოს. რომ გამომეღვიძა, ეს სიზმარი ამავე ჩემს ამნაავს მოგვიჩინებ, და ასე











შართლაც, როდესაც ვარა მხედა, რომ ნაჩ მათზე მოდი, განიზრახეს ეს მენი უფროსი უნდა იყოს, და ხმაილად სხვა მუდელთა მიცეს, რომ ვერაინ იმთავან იერ ვამოცენო ვითარ მათ უფროსს. ამ სითამებე ვადარინა რომ უფრო და ბედნიერად მიაღწია ინგლის ელ ხომადმდის, რომ მიმდინჯეს ვადაიყვანა პერიკოპი.

საფრანგეთის მართებლობა საშინლად ვაძრავდა და მასთან დარცხვნილიც, რომ ერთი კაცი ვის დამწყვედეს, რომ არ გაქვეყნოყო. ამ მართებლობის თავის მოკვარობას ის ვარგობებაც ემატება, რომ რომ უფროსის მახვილ კლამს ათივად სიტყვით შეუძლია აღმოუხიკელო საზარლობას და მასხარობის დარი დასვას ყოველ ბოროტს და ხალხის შემავიწროებელს კაცს.

მოწინაველი გუბერნი ლიგარ სერვი: რომ ფორის ნიკა ძალიან კმა, რომ ყოველ მართებლობა ძარი მოუთხაროს.

პირელი ნოვოროსია რომ უფროსი გლანდელი საფრანგეთის მართებლობის პირების პორტრეტსა ხატავს კალმით. მკე მკონას, მის მიხედვით სისება და ვადამდგარს ბოროლის ვაგონან კარგი ძალი გულდა დაცვიება რეგობით რომ უფროსისგან. მითი ამის თანამხილობა კმა, ამბობდენ ვაგონებია, რომ ბტონი მარხული თავის ანალიზით საყოველთაო მასხარობის და სიცილის საგნით შექვეყნა.

**პატარა არმულობა.**

იქნება დასწრებისათ როდესმე მათრის მადანხედ ნანდისხან უნილიანებს და სიმბნებს შუა ან მთათის მახარში რუსის ხალხსა და სიმრულ გონება შუა ჩნები რომ მოხდება იმრულ მე ვინა მინხავს ეს სურათა: ცოტა რამე მიხეზი საქმავა, რომ მოწინააღმდეგენი ორ პარტიათ გაიყონ; ჯერ ერთმანეთს დასცილიან, მერე შეუკრთხებენ ისე, როგორც მხოლოდ მთელისში იციან და შემდგომ ერთი უბრალო ხელის ხლებსა საქმავა, რომ ამ ორ უმისისათ ცერთმანეთზე გაბრახებულ მხარეს შუა მუშეტიკრივი გაიშართოს. მაშინ შეიქმება სიერი და არეულობა; ქუჩის ბიჭებისა და ხალხისათვის ამნაირი სურათი აღდგომას; და სანამ ერთი მხარე მეორეს კარგა არ გაბრახებეს, ან სანამ ორივეს მოთავყევის პოლიციას არ წაართვენ, მანამ არ დაწყვირდებიან. ქავესივლ კაცს მუშეტიკრივი უყვარს.



მაგრამ როგორც ესედა, მართელსენაკლებათ ეს არც პარტიელებს ჰყვარებიათ. ბანსხევიება მხოლოდ ის არის, ჩვენებური მუშეტიკრივი კაცი არ ლაპარაკებს და აქაურზე როგორც ყველაფერზე, რაც საფრანგეთს შეეხება, ცხლა, მგონა, მთელი დედა მიწა სჯის. რასაკვირველია, ტელეგრაფმა შეგატყობინებდათ იმ პატარა არეულობის ამბავს, რომელიც წასულ კვირის განმავლობაში მოხდა აქ.

მთვი მისთვის ამ ბონაპარტიელების და რესპუბლიკელების შუა ქუჩაზე შეტაკებისა შორს არის; უკანაქნელი, ახლა მიხეზი ის არის, რომ წასულ სამშაბათს მამბეტრამ კარგა ღახათიანად შეუკრთხა ბონაპარტიელებს პრეზაში. მეორე დღეს მთელს პარიჟში და საფრანგეთში ვლვასავით გვისმა ეს სიტყვა „Les misérables“ (საბოროლონი), რომლითაც გაბრახებულმა მამბეტრამ პირში ახლა რუერსა და იმის პარტიას.



ამ დღიდან დაწყებული მამბეტრას მოსვენება არ ჰქონია: ბონაპარტიელი პარტიის მოთავეები ნიადგ ემებდნენ შემთხვევას, რომ რამე შეურაცხყოფა მიეყენებიათ იმისათვის და მომინებლად გამოეყენა. მისთვის იმათგან მოკვდილი კაცი მივიდა იმისთან იმდროს, როდესაც სან-ლუისის რკინის გზის სტანციაში იყო მერალში წასასვლელად და შეურაცხყოფა მიაყენეს. მათი ვილაც შინ მიუღზანეს და დუელში გამოითხოვეს; მაგრამ მამბეტრამ უბასუხა თოქმე, როგორც ამბობდენ, ამ კაცს, რომ აზრით გადი, თორემ პოლიციასა წვათრევენებ ესედა შენ თვისაა. ნამუადღეს პირველ საათზე და ოცდა ხუთ მიწუტზე, როდესაც დეპუტატები მიდიან ხოლმე მერსალის ძირეზაზე და საღამოს 6-8 საათამდე, როდესაც პრეზიდენტი, ბრუნიდენი, სან-ლუისის სტანცია და იმის ახლა-ახალი ქუჩები ოთხშაბათს, ხუთშაბათს და პარსკევის ხალხობით დატრენილი და ყოველ წამს არეულობას მოიწოდებდნენ.



ბოლოს ოთხშაბათს ამ რკინის გზის სტანციაზე პატარა მუშეტიკრივი გაიშართა, როდესაც მამბეტრამ გაიარა ერთ დიდ ხალხში ვაგონში ჩასახლდამად, ხალხმა ერთ ხმით დაიწყო: „ვაუშარავს მამბეტრას! ვაუშარავს რესპუბლიკას!“ მოწინააღმდეგეებმა (ბონაპარტიელებმა) ვერ მოითმინეს და თავის მხრით დაიწყეს გაყარებით ყვირილი: „არ გინდა მამბეტრას! ძინს მამბეტრას! შეიქნა ერთი საშინელი ხროალი, მიცივიდნენ ერთმანეთს, წაიწაშლეს მკლავები, ამართეს ჯოხები და ერთა სიტყვით, მოხნდ ღახათიანი ცემატყება. ძალიან პატრონს ველარ იცნობდა, ყველანი ერთმანეთს სცემდა და პოლიცია ყველას. ბოლოს, როგორც იქნა, პოლიციის სერჟანტებმა გაახავეს; მტყუანი და მართალი; მანხებრები და სიერის მათურებლები ყველანი პოლიციაში წაართვის. ღჭერლებში ორი დეპუტატე იყო. ბოლონი ევლზე დარჩა რამდენიმე კოთხი და შემოგლეჯილი სერთუკის კალთა. მამბეტრას და იმის ამხანაგები ამ არეულობას არ დასწრებინ; ისინი ჩაჯდნენ ვაგონში და მერსალში წაიციდნენ.



ღაჭერილი დეპუტატები პოლიციაში, რასაკვირველია, როგორც იცნო, იმწამსვე განათვისუფლა, რადგან იმათი ხელის ხლებსა და დეკრა კანონით არ შეიძლება, თუ ზედ რომელსამე მძიმე დანაშაულთანავე არ წაიწინენ. ამ დღეს საქმე ამით გათავდა.

პარიჟის გუბერნატორმა იმწყვეთეს ცელი განკარგულება მოახდინა და სან-ლუისის კარზე რამდენიმე ასი პოლიციის სერჟანტი და ქვეითი და ცხენოსანი სილდათები დააყენა მშვიდობიანობისა და წესიერების დასაცეველად. სტანციის გარშემო ქუჩები ყველა გაკეცილი იყო; თვითონ კარხი კაცს არ უმეობდნენ, თუ არ იტყვიან—სად და რისთვის მიიხნარ.



მეორე დღეს, საღამოს შვიდსაათზე, როდესაც დეპუტატები მერსალთან უნდა დაბრუნებულყენენ, სტანციაზე და იმის გარშემო ქუჩებში ტევა აღდგო იყო. მასსაკუთრებით მუშები და სტუდენტები ათასობით იყვნენ ქუჩებში ჩამწყობებული, თუცც არც „დარბაზისელო“ მაყურებლები ჰქვლია. მაგრამ აღულებსა და ვაგულოება არაფის არ ანდა; ყველანი მშვიდობიანათ იდგნენ თანესთვის და მერსალიდამ ეტლისა და თანამბეტრას მოხლვას მოკლდოდნენ. შერკარ რკინის გზის სტევენს მოხსნა; ყველამ გამოიტყრა ყურები; დაიძრნენ; მაგრამ ცხენოსანი და ქვეითი სილდათები ერთი ფეხის წინ წაღდმის ნებსაც არ აძლევდნენ.

ამ დღის მამბეტრას, მრდინერი და ორი-ორი სხვა დეპუტატი გამოხლოყენენ რკინის გზის სტანციიდან და მათი დაბრუნება რკინის კიბეზე ფეხს, ერთი ვილაც კარგა ჩამცული კაცი გამოვარდილიყო ხალხიდან და პირ-

დაპირ მამბეტრასკენ გავანებულიყო. მამბეტრამ და იმის ამხანაგებმა უკან მიხედვენი მოასწრეს, რომ ამ კაცს მოიქონია მუშეტი და ზედ მარჯვენა თვალთან შემოარტყა მამბეტრას, იმ თვალთან, რომელიც ახლათნობილი აქვს (ტოპის თვალი). შემდგ მოუქნა ჯოხს; მაგრამ ამ დროს მრდინერი ცეც და მიკეცილი ჯოხის წვერი იმას ერგო ხელზე და პარზე. შვიტა არეულობა, ყვირილი, დანაშაუეს სტაცეს ხელი სერჟანტებმა და პოლიციაში წაართვი.

მუშინ წინ ვასამართლებს ის და საჯელად ექსი თვით ცინენში ჩამწყვეტა და 20 ფრანკს გადახდა გადაწყვეტეს.



ამით ვათ ვდა ეს ამბავი. იმწამს, როდესაც მამბეტრას შემოარტყეს, მე აქ არ დაესწრებოვარ და ვერ გეტყვით; თუ ან თვითონ მამბეტრასზე და ან ხალხზე რა ზედიზედილება იქონია ამ მოუტება. მაგონებები კი ამბობენ, რომ მამბეტრას ვასაკვირვების გულ-გრილობით მოიქცა და ხალხი საშინლად აღილდა. როგორც ერთი, ისე მეორე მაკვირვებს: ამბობენ, მამბეტრა პოლიტიკური კაცია, რესპუბლიკური პარტიის შვიტი (წინამძღოლი); იმას არა აქვს უფლება თავმოყვროება იქონიოს და ამიტომ კარგათ მოიქცა, რომ ასეთი გულგრილობა გამოიჩინა. ეს ყველა კარგია, მაგრამ მე არ მე მის როგორ შეიძლება კაცთათვის კაცობრიულად დარსება, თავმოყვარეობის გამოხება ასე დატუქსოს? პოლიტიკური კაცია, კარგი, მაგრამ სანამ პოლიტიკური კაცი იყოს, ისინამდელი კაცია. მეტიც, ვანა ასე მშვიდობიანად ვათავდებოდა ეს ამბავი? მთუ ხალხს მართლა თავის საკუთარ შეურაცხყოფად მივიღა მამბეტრას გულზე, ვანა გამოახვედს არ დავლევდ? მაგრამ საქმეც ის არის, რომ ამ რესპუბლიკელებისა და ბონაპარტიელების შეტაკებაში ხალხი ისეთს გულ-მხურვალე მონაწილეობას არ იღებს და მინცა და მარც რესპუბლიკელების მხარეს არ იჭერს. რატომ იმიტომ რომ ეხლანდელი რესპუბლიკელები და ბონაპარტიელები—ერთი შუჭვი და მეორე ზედ წააცხეს; ხალხს, ნამდელი საფრანგეთის ხალხს არც ერთისაგან ჯერ თავის სიტყვით არ უნდაყენ...

ს. მესხი.

პარიჟი, 9 ივნისს 1874 წ.

**ნარკვი**

— მითს ნებაპოლელ პროფესორს მოუყვანია მეტეორიკად ორი ზანიც მწყველი, ერთი თხილბეტი წლის არის თორემ და მეორე ცხრა წლისა, შეფრის ოცდა ექვსი ვერსიის სიმაღლე თუ იქნება და უტოროს—ოცდა სამის, პროფესორი ამბობს, რომ უფროსი მწყველი მეტი აღარ გაიზრდება. საკვირველი ის არის, რომ შეუფრულ აფრიკაში ამ ვეგო პატარა ტანის ხალხი იპოვიან. ძი ხზრობაა, თუ მველი ზღაპარი პოვერსებზედ გამართდა.

— ამ ქაიად ბერლინის ქალაქში მოსულა ერთი იტალიელი აქტიორი, ძამო, რომელსაც საქორა ტრუპა ვერ შეუდგენია და მარტო განუზრახავს შექპობის დარბების წარმოადგენა, როგორც იმისი, ეს აქტიორი მარტო თავის როლის თამაშობს თურმე და სხვა მოქმედი პირობი და მათი ლაპარაკი მაყურებელს თითონ უნდა წარმოადგინოს აფრემ, როცა ქაშა შეჩერდება. ბერლინის განხეილები ძალიან აქებენ ამ აქტიორის თამაშს.

— ჩრდილოეთის პარიჟის მამბეტრას ახალი აღწერა 38 მილიონად ხსენებენ ტო ყოვლია. მილ რეზუმიოკისი ს ორმოცდა ორი ათასი სხვა და სხვა შერადა ყოფილა, რომელსედაც წყლოწოდში ოთხმოცდა ოცეტი მეტი მათილიანი დოლოლი იხარჯება თურზე (სამი დოლოლი ოთხი მენეთია). ამ ყოვლიან გრდა რესპუბლიკას აქვს ოთხმოცდა ორი უნივერსიტეტი, ხუთთა, შვიდი სხვა უმდღესი სასწავლო-გნის და ას საპროცა თხთმთეტი აჯადებია ვასასუფრადის ქულებისათვის. ოცდა ექვსი კნინთ-მეტეორების სასწავლებელი, სამოცდა ექვსი საიქიანო შეკოლის და ოთხმოცდა ოთხმოცდა ლეის-მეტეოლების. მათს შვიდასი პოლიტიკური პოლიტიკა არის, ვანეოთები ექვსი ათასზედ მეტი.

— მათ რუსულ კონონაში საშუალო საუკუნეების ვერძინული სტუდენტობაზედ და უნივერსიტეტის მასწავლებლობაზედ არას ამბობენ; უნივერსიტეტის დეკანი აკრის დროს ახლად მისაღებ სტუდენტებს სიტყვას ეტყვია. მერე მისცემდა მათ მართლსა და თასით ღვინოს, რომელიც მათი პირით მხვილი ვანინების და სულის მხვანების მასწავლებელი იყვნენ. შემდეგ ეყვანის და წყება: „მხვილი ვანინების აღ-აქრულად-დღერ ერთს კარგს სილას ვარტყება და დეკანი სტუდენტს და ჰკითხავს: დღე გაქვს თუ არა? მთ სტუდენტი ეტყვია, მყავსო, დეკანი ისევე სილას აქვს: არა, შენცო, შენ კი არა გაქვს დღე, დღეს შენ მყავიო. როგორ მოდის ოქრო-ცერცე? მთ სტუდენტი უპასუბდა, არ ვიციო, დეკანი იტყვად: შენცო, რომ ოქრო-ცერცე რგვალად აწოდეს და სხე.

სტუდენტობაში ძალიან ვაგრცელებული იყო მთხოვრავობა, ლუთის სასწილი წესდებდაც ჰქონდა თურმე შედგენილი. ლეინის სასახინ უზომად ოთხმოცდა წყეცილოდნენ. მარც ერთი პარიკი დროს 50 ჩიბუსს მასწავდა მალისტობას მისცენდენ, 80 ჩიბუსს ლეცეციების ხარისხს აძლევდა და 100 ჩიბუსს მოწვევს დეპუტატობას დირისებოდა. მქვი არ არის, რომ ამ ნიარს მდგომარეობაში მყოფი სტუდენტობა ხეილიან სწყადავდ სტუდენტი არ მფიქრობდა ამ მიტომაც საშუალო საუკუნეებში მართანის უნივერსიტეტები თუცც მრავალნი იყვნენ, მაგრამ მეტეორების ვერ ხოლდნენ. უნივერსიტეტის კურსისათვის ოთხი თუ ექვსი წლის ვიდა უფრ და მინაშეული, მაგრამ სტუდენტებს უფრო დიდხანს დარჩნავ არ ჰქონდათ აღკრძალული. იქნენ თურმე ისეთი ლუთის წყდების მამდენი სტუდენტებიც, რომ 15 და 20 წელი იყვნენ უნივერსიტეტში. 3-ტეზებურგის უნივერსიტეტში ერთი პროფესორის შვილი სტუდენტად დამოცე წყლოწოდს იყო. 1338-ში ლევიკის ქალაქში მოკვდა ერთი ასის წლის სტუდენტი. ამ კაცს შეთქმეხვდა სასტენია შუშინი და ცეცრა სწავლა და 90 წლის განმავლობაში უნივერსიტეტის კურსის ვაგონებს ვერ მოახვერა.

პროფესორებიც სწორად სარაკო ყოფილან მშობი: ერთი პოლონისალი მასსელობა 22 წლის განმავლობაში თარგმანი ლუთისზედ სტუდენტებს მათას საწინასწარ მეტეოლოგის პირველს თავს, მეორე მისმა მადღელე პროფესორმა პრეზვირობა მათს წყლოწოდს მნიეღის საწინასწარმეტეოლოლო-სხე 312 ლექცია წაითხა. მერე მათას საწინასწარმეტეოლოლოზედ ვარდაიდა და 25 წლის განმავლობაში 1509 ლექცია წაითხა, შემდეგ შვიდ წყლოწოდს იყრიანას საწინასწარმეტეოლოგის განმარტებას. მართს ექვს პროფესორს 13 წყლოწოდს ლეითის ფასლმუნები უთხანეს განმარტებით სტუდენტებისათვის. მათს ფილოლოგს პროფესორსა შვიდი წელი პენსიონობის განტარებაში ვაუტრირებია და ამას ვანო სტუდენტებმა სტეტილი დაარქვეს მას. შეფრა ხათოსით დღიოდნენ სტუდენტები დისპუტებზედ. მათი იმართობილა ლათინურში, ბერძნულსა და ებრაულს ენებზედ სწორად ბანსით ვაცხარებული მეტეორების კთვირებდა ჩამოღოდნენ და სანათა ვითების მუშეტიკრივით სწყვეტდნენ თურმე. მორეე მოახავე მხარე სადავლად ვაინებდნენ თურმე ერთმანეთს.

**ОБЪЯВЛЕНИЕ.**

По случаю отъезда моего за границу, кабинетъ (мой) для составления нотаріальныхъ и дѣловыхъ бумажекъ и сообщеній справокъ, въ теченіи сего мѣся да Сентября мѣсяца, приостаивается свои дѣлствіи.

Петръ Черкаевъ.